

1 00 Revidera officersutbildningens akademiska 2 inriktning

3 Att officerare har akademisk bildning är inte negativt, snarare tvärtom. Frågan är om nu
4 gällande modell tjänar vårt försvar bäst. Kadetterna måste fostras in i ledarrollen i det militära
5 systemet och måste vara användbara i specifika befattningar direkt efter examen och inte
6 behöva "on the job training" i två år innan de kan fylla tilldelad roll.

7 Uppgifterna och de krav en officer ska leva upp till sedan århundraden är att analysera, planera
8 och leda genomförande genom: order, kommandon, tecken och personligt exempel. Det krävs
9 fysisk spänst genom kondition och styrka, teknisk kunskap på vapen, fordon, sambandssystem
10 mm., samhällsorienterade kunskaper som beteendevetenskap, juridik och historia. Man ska
11 kunna leda enheter i såväl insats, som att utbilda dem. Med tiden brukar officerare även leda
12 förvaltning, samt utveckling.

13 Dessa kunskaper och färdigheter har tills nyligen lärts ut inom det militära systemet i huvudsak
14 och det har fungerat. Officersutbildningen är en kvalificerad utbildning, som leder till väldigt
15 användbara individer. Trots detta har utbildningen inte tidigare godkänts som akademisk, av
16 Universitets och högskoleämbetet, därför att den inte följt exakt UHÅ:s formella normer till
17 100%.

18 En vetenskaplig process består i princip av följande: samla fakta, sortera fakta, värdera fakta,
19 slutsatser, ... upprätta notapparater och disputation...och då är det vetenskap.

20 Ett taktiskt bedömning består i princip av: samla fakta, sortera fakta, värdera fakta, slutsatser,
21 ...gör en plan i orderform, genomför planen...och då uppstår beprövad erfarenhet. ...Och det har
22 inte betraktats som godkänd akademisk kompetens. (Vilket är en av orsakerna till att tusentals
23 äldre rutinerade NBO-officerare omgäldades /degraderades 2023.)

24 Under de senaste decenniernas internationella uppdrag, som svenska försvaret varit involverade
25 i har man kommit i kontakt med andra länders officerare, som ofta har en godkänd akademisk
26 utbildning. Denna har varit krav av olika anledningar: man vil säkerställa en viss intellektuell
27 spänst, eller i framtiden kunna bedriva kvalificerade utvecklingsprojekt, eller att officerarnas
28 huvuddel förväntas lämna de militära efter endast något årtionde och då, för den officersyrkets
29 status ska kunna kliva in i en kvalificerad civil karriär, vilket då ska vara
30 rekryteringsbefrämjande. Olika länder har löst detta på olika vis, t.ex. en student ingår kontrakt
31 med FM och pluggar på universitet i låt säga 5 år på Försvarmaktens bekostnad och sedan är
32 studenten skyldig att under 5 år utbilda sig till officer och tjänstgöra i 5 år. Andra har militära
33 universitet (USA) där studenterna under militära disciplinära former genomför vanliga
34 akademiska studier i alla möjliga discipliner. Sveriges Försvarmakt har fått för sig att den
35 formella akademiska formen är ett villkor för officerskompetens.

36 Sedan ett decennium är officersutbildningen akademiserad. Villkoret för att UHÅ skulle
37 acceptera akademisk status på för en officersexamen är att den akademiska utbildningen följer
38 de normer som gäller för civila studenter, vilket bl.a. innebär valfrihet i klädsel och avsaknad av
39 närvaroplikt vid lektioner och att de ej är underställda det militära disciplinsystemet.

40 Det senare är ju exempel på något som går stick i stäv med militära normer, där tidspassning och
41 närvaro, samt prydlig likformig klädsel är exempel på de normskapande åtgärder som skapar
42 militära enheter, som ju dessa militära studenter/kadetter ska formas för att bli chefer över. Den
43 lösning man valt för en 3-årig officersutbildning är att halva tiden är högskoletid, då
44 högskolenormer gäller och den andra halvan är Försvarmaktstid, då militära normer gäller. De
45 här "tiderna" ligger blandat under hela utbildningen, så att vissa dagar...eller timmar är
46 Försvarmakts resp. högskoletid. Konsekvensen är att en lärare som bedriver en "militär övning"
47 och egentligen skulle behöva förlänga den en timme, inte kan göra det därför att sedan slår
48 högskoletiden till. Jag behöver inte utveckla vad detta kan leda till. Det innebär också att FM inte
49 kan ställa krav på att kadetterna ska varit befälsuttagna och därmed visat sin lämplighet som
50 ledare innan de antas. Det finns alltså soldater som aldrig ens fört befäl över en grupp(3-10
51 soldater), som antas till officersutbildning, där man direkt övas mot att leda minst pluton
52 (3-5grupper). En utmärkt ledare, men som har svårt att få till "uppsatsen" kan inte godkännas.

1 Det innebär att officersstudenterna/kadetterna, som behöver fostras in i ett militärt normsystem,
2 som de senare ska verka som chefer i, inte lever i det system till 100%.
3 Officersutbildningen är väldigt allmän och inte målinriktad mot någon eller några specifika
4 krigsbefattningar (dessutom sprids en uppfattning att de inte ska befatta sig med
5 trupputbildning, för det ska specialistofficerarna ensamma sköta om!!!). Oavsett vad FHS skriver
6 i sina slutrapporter efter avslutade kursar, så är det en vanligt förekommande uppfattning, att
7 dessa kadetter, när det tar sin officersexamen och snabbt tilldelas kvalificerade uppgifter som
8 plutonchefer eller motsvarande, att de har allvarliga brister i fackkunskaper, personalhantering
9 osv.

10 Att man efter 3 års utbildning inte kan få ut en kvalificerad krigsplutonchef är anmärkningsvärt,
11 när vi tidigare på 15 månader kunde utbilda begåvade befälselever till just detta.
12 Kärnan i officersskolningen är ledarskap, inte minst praktisk tillämpad, taktik och stabstjänst,
13 teknik avseende de olika utrustningar som används i Försvarmakten, samt en fysisk och
14 moralisk fostran. Dessutom krävs en samhällsorienterad allmänbildning, bland annat i juridik,
15 militärhistoria mm.. Akademiseringen har bland annat inneburit att de teoretiska delarna bakats
16 ihop i något man kallar "krigsvetenskap" och i detta examineras man genom tentamina och
17 uppsatser. Detta upptar hälften av tiden i den 3-åriga utbildningen. Den andra ägnas åt mer
18 praktiska övningar ofta förlagd till förband och truppslagsskolor och då lyder det INTE under
19 civila universitetsnormer. Nuvarande lösning med dess motstridiga krav där att kadetternas tid
20 delas upp i "Försvarmaktstid" och "Högskoletid".

21 Handlingsfriheten med kadetterna, ur ett försvarsmaktsperspektiv, är kringskuret, samt att
22 jurisdiktionen, som är normal inom militära kan inte upprätthållas konsekvent. Vi hade ju ett
23 exempel för ett antal år sedan då en kadett bedömdes som olämplig att bli officer, men inte
24 kunde avskiljas, eftersom det inte var tillämpligt enligt Högskoleförordningen. Utbildningen är
25 dessutom så allmän att kunskaper man kan förvänta sig av en chef och officer vid speciella
26 plutoner inte är uppfyllda vid officersexamen och ändå är det i dessa befattningar de placeras
27 direkt efter examen. Uppfattningen på de flesta förband är att de inte är vuxna att lösa de
28 chefsuppgifter som de tilldelas, samt att deras brist på tidigare erfarenhet gör det svårt att
29 hantera rättsvård och upprätthålla disciplin.

30 Förslag

31 Skilj den grundläggande officersutbildningen från UHÄ och dess formella krav, ställ krav på
32 minst formell gruppchefsutbildning, målinrikta utbildningen mot tre tydliga krigsbefattningar:
33 chef för typluton som löser uppgiften samlad under chefens direkta befäl, t.ex. skytte eller
34 ingenjörpluton, eller som löser uppgiften delad, t.ex. stabs, transport eller militärpolispluton,
35 samt stabsmedlem i bataljonstab. För Marinen och Flygvapnet bör motsvarande nivåer/ enheter
36 identifieras.

37 Den önskvärda akademiska utbildningen inför högre nivåer kan officeren tillgodogöra sig genom
38 att på betald arbetstid kommenderas att studera vid civila universitet, där Försvarmakten borde
39 ha platser vikta för sina behov, eller vid Förvarshögskolan. Det kan vara rimligt att ställa krav på
40 akademiska meriter innan man påbörjar olika högre officersutbildningar.

41 Yrkande

42 Rikstinget ger partistyrelsen i uppdrag att verka för att

43 **Attsats 1:** - den grundläggande officersutbildningen skiljs från UHÄ.

44 **Attsats 2:** - officersexamen ges efter man uppfyllt kraven för grundläggande officersutbildning.

45 **Attsats 3:** - officersutbildningen innehåller tydliga krigsbefattningskompetens som : chef för
46 samlad, resp. delad pluton och stabsmedlem på bataljon.

47 **Attsats 4:** - motsvarande nivåer inom Flygvapnet och Marinen identifieras.

48 **Attsats 5:** - FM har vikta platser på olika akademiska kurser, där officerare på betald arbetstid

1 kan förkovra sig i det som tjänar FM intressen.

2 Uppsala 2025-02-04

3 Sten Aleman

4